

До спеціалізованої Вченої ради Д 55.051.01
Сумського державного університету
Міністерства освіти і науки України

ВІДГУК

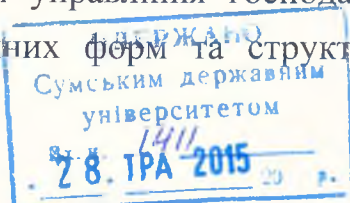
офіційного опонента на дисертаційну роботу Лабунської Світлани Віталіївни на тему: " Методологічні засади управління витратами інноваційної діяльності підприємства: аспекти економічної безпеки",

подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Проблема інноваційних перетворень в діяльності суб'єктів господарювання, як підгрунтя підвищення їх конкурентоспроможності, всебічно розглянута в наукових працях зарубіжних та вітчизняних вчених, але досі питання розробки та нормалізації підходів щодо обрання певного типу інноваційного розвитку, особливо у взаємозв'язку з забезпеченням економічної безпеки підприємств потребує подальшого опрацювання та є одним з найважливіших питань як методологічного так і прикладного характеру. Динамічні трансформаційні зміни умов діяльності, прискорення науково-технічного прогресу, який набирає останнім часом турбулентного характеру, загострює економічну та технологічну конкуренції та спонукає підприємства більш ретельно обирати стратегічні напрямки інноваційного розвитку та спрямування витрат на його здійснення, зважаючи на економічні ризики, що притаманні цим процесам.

Особливої значущості задача інноваційних перетворень набуває на сучасному етапі за умов кризових явищ в українській економіці, коли діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання характеризується невизначеністю зовнішнього середовища, з одного боку, та необхідністю підвищення конкурентних позицій на світових та внутрішніх ринках, з іншого. Таким чином посилення конкурентних позицій та забезпечення ефективного функціонування потребує від українських підприємств впровадження інноваційних змін як в процес виробництва так і управління господарчою діяльністю, застосування адаптивних організаційних форм та структур, з

одночасним забезпеченням мінімізації ризиків їх здійснення. Це виводить на передній план проблему теоретико-методологічного опрацювання та розробки практичних рекомендацій щодо синхронізації функціонування систем управління інноваційною діяльністю та економічною безпекою підприємств та застосування обґрунтованих методичних підходів щодо оцінки обсягу та напрямків інвестувань в обрані інноваційні проекти.

Виходячи з багатогранності дослідження процесу інноваційної діяльності, побудови систем ефективного управління витратами на його здійснення та економічної безпеки підприємств та необхідності їх вирішення виходячи з сучасних умов розвитку економічних систем всіх рівнів можна стверджувати, що тема, обрана Лабунською С.В. для дисертаційного дослідження, є актуальною.

В роботі коректно та змістовно зрозуміло визначено мету і завдання дослідження, які відповідають темі представленої на захист дисертації. Завдання дослідження логічно розкривають перелік етапів вирішення проблеми які необхідно виконати для досягнення мети. Основними з них є:

- формування наукового базису вирішення проблеми побудови ефективної системи управління витратами інноваційної діяльності з урахуванням аспектів забезпечення економічної безпеки;
- визначення концептуальних основи побудови систем економічної безпеки та інноваційної діяльності, когерентних по відношенню одна до одної, та інших предметно-орієнтованих систем управління підприємством;
- визначення сутності категорій предметної галузі;
- обґрунтування методичних підходів до формування портфелю інноваційних проектів та визначення обсягу витрат на інноваційну діяльність за допомогою побудови сценаріїв розвитку на основі нейромережевого моделювання.

Для вирішення означених завдань автором ретельно досліджено категорійний базис інноватики та економічної безпеки суб'єктів господарювання, з урахуванням особливостей сучасних бізнес-процесів, визначено теоретичне підґрунтя теоретико-методологічного підходу до розв'язання проблеми на парадигмальному та прикладному рівнях дослідження, що дозволило запропонувати методичні рекомендації щодо ґрунтового обрання напрямку інноваційного розвитку підприємства, виходячи

з оцінки рівня його інноваційної спроможності, запропонувати сценарну оцінку обрання інноваційних проектів та визначення обсягів витрат, що забезпечують когерентний розвиток систем управління витратами інноваційної діяльності та економічної безпеки.

Одержані результати теоретичних та методичних розробок містять певні елементи наукової новизни, мають практичну цінність, впроваджені в роботу промислових підприємств. Це дає підстави стверджувати, що мету дослідження було досягнуто, а завдання вирішено.

Об'єкт і предмет дослідження визначені вірно. Наукові положення, отримані автором, сформульовані коректно. За кожним з них визначено науковий результат, сутність його новизни та її ступінь.

Обраний напрямок досліджень збігається з планами держбюджетної науково-дослідної роботи Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця: **«Розвиток управлінського обліку та стратегічних систем вимірювання інноваційно орієнтованих промислових підприємств та інтегрованих структур бізнесу» (номер державної реєстрації 0111U003024)**, де особисто дисертанту - Лабунської С.В. належить методика формування інформаційного середовища управління витратами інноваційної діяльності; **«Розробка механізмів формування економічної безпеки підприємства (номер державної реєстрації 0111U005797)»**, де автором розроблені методологічні підходи до оцінки інноваційної спроможності з урахуванням аспектів економічної безпеки підприємств; **«Формування інноваційної політики в системі антикризового менеджменту підприємства» (номер державної реєстрації 0112U007632)**, де Лабунською С.В. зрозроблена методика вибору напрямків інноваційної політики підприємства; **« Взначення пріоритетних напрямків наукового та інноваційного розвитку в Україні» (номер державної реєстрації 0110U000957)**, де особисто автором досліджено та обґрунтовано структурно-логічний взаємозв'язок інноваційного розвитку суб'єктів господарювання зі ступенем розвитку інституціонального середовища країни; Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАУ **«Забезпечення економічної безпеки України в контексті інтегрування в ЄС» (номер державної реєстрації 0114U004556)**, де особисто автором розроблено методика оцінки рівня стійкості системи економічної безпеки підприємств.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових досліджень, висновків і рекомендацій, що наведено в дисертації

Розглянуті в роботі питання розглянуті в логічній послідовності та достатньо обґрунтовані. Висновки є логічним завершенням проведених автором досліджень та формулюють їх результати, та містять елементи наукової новизни. Представлені в роботі науково-практичні рекомендації, засновані на здобутках дисертаційного дослідження та представляють науково-практичний інтерес. Отримані автором результати дослідження підтверджено відповідною апробацією на 12 науково-практичних конференціях, а також впровадженням в практику діяльності державних установ та суб'єктів господарювання, про що в Додатках роботи представлені відповідні Акти впровадження.

В цілому, аналіз дисертаційної роботи, опублікованих праць та автореферату Лабунської С.В. дозволяє зробити висновки про достатній ступінь обґрунтованості та наукову достовірність отриманих результатів. Автореферат відповідає змісту та основним положенням дисертаційної роботи, наукові добутки(елементи новизни) повністю ідентичні тексту дисертації

Здобувачем обґрунтовано використано та кваліфіковано застосовано такі загальнонаукові дослідження: аналіз і синтез – при вивченні об'єкта дослідження і обґрунтуванні його складових ; діалектичний та абстрактно-логічний методи пізнання - при узагальненні та удосконаленні теоретичних положень для формування парадигми наукового дослідження та формування загального наукового контенту інноватики та економічної безпеки підприємства. Серед спеціальних методів дисертаційного дослідження слід виокремити методи статистичного аналізу, експертного оцінювання, кластерного, кореляційно-регресійного та канонічного аналізу, сценарного моделювання та інші, що дозволило дисертантові зробити особистий внесок у розвиток теоретичних засад та науково-методичного забезпечення ефективного управління витратами інноваційної діяльності, довести методичні рекомендації та пропозиції до рівня практичного використання. Розрахунки проводились за допомогою сучасного програмного забезпечення: Expert Choice, Statistica 7.0.

В першій главі роботи дисертантом проведено всебічний аналіз та узагальнення методологічного підґрунтя проведення економічних досліджень та розроблено концептуальну основу застосування основних парадигмальних положень, що відібрані на підставі міжпарадигмального синтезу системної,

синергетичної, інституціональної та інформаційної парадигм, до вирішення обраної в дослідженні проблеми.. Слід відзначити проведений аналіз автором рівня сформованості інституціонального середовища інноваційної діяльності в Україні (с.70-72) та погодитися з висновками про причини недостатньої його сформованості (с.75-76). Цікавим на нашу думку є аналіз досвіду держав лідерів світової економіки, зокрема США, Німеччини, Великобританії, Китаю та інших, щодо інституціональної підтримки з боку держави інноваційних процесів, особливо на рівні розробки інноваційної ідеї та фундаментальних наукових розробок, результати яких не набули (або не можуть набути) товарної форми. (с.79-81). Це дозволило сформулювати ряд загальних пропозицій щодо вдосконалення інституціонального інноваційного середовища в Україні. Апроксимація отриманих теоретичних здобутків до розв'язання практичної задачі забезпечення ефективного управління витратами інноваційної діяльності підприємств, що дало змогу авторові сформулювати концептуальний базис проведеного дослідження, на положеннях якого було побудовано дослідження, результати якого представлені в роботі.

У другому розділі автором проведено глибокий морфологічний та змістовно-логічний аналіз визначення «економічної безпеки підприємства» (с. 122-129), на підставі чого проведено класифікацію до розуміння цієї дефініції, що дало змогу уточнити та розширити її тлумачення як комплексної категорії, що містить динамічну та статичну складові (с. 129-130). Цікавим та значущим є дослідження прояву функціонального впливу на інші підсистеми менеджменту підприємства, що дало змогу запропонувати методологічні підходи до її організації, які базуються на різомічному принципі(с. 139-140), що дозволяє гнучко реагувати на зміни в середовищі функціонування суб'єкту господарювання. Слід погодитися і з розмежуванням функцій самоорганізації та самозбереження в системі економічної безпеки , які дисертант розглядає з позицій загальної архітектури менеджменту підприємства (с. 156-157).

Третя глава дослідження містить здобутки Лабунської С.В. на підґрунті аналізу розвитку контенту інноваційної діяльності підприємств в підході до розуміння процесу інноваційної діяльності, що на відміну від існуючих акцентує увагу на визначальній ролі інформаційного ресурсу під час його використання за всіма етапами комерціалізації інновацій (с. 179-180). Значущими, на наш погляд, є й результати всебічного аналізу інноваційних процесів в економіці України, обсягів, спрямувань та джерел фінансування

витрат інноваційної діяльності протягом останніх десяти років, що дало авторові змогу зробити обґрунтовані висновки про причинно-наслідкові явища недостатнього рівня інноваційності вітчизняної економіки (с. 182-197). Відзначимо й розроблений автором підхід до класифікації та уточнення класифікатору інновацій (с. 208-211), який дав змогу уточнити та розмежувати їх, як об'єктів дослідження та управлінського впливу, за для формування обґрунтованих рішень в загальній системі менеджменту підприємства.

Четвертий розділ роботи містить авторське бачення відмінностей у розумінні визначень - «витрати-видатки» в контексті інноваційної діяльності суб'єкту господарювання, з розмежуванням їх змістовного навантаження в системах бухгалтерського обліку та управління витратами підприємства, з яким можна погодитися (с.225-228). Автором уточнено основні задачі, функціональний прояв, методи та моделі, об'єкти управлінського впливу та інформаційна основа їх оцінки в системі управління витратами інноваційної діяльності підприємства за стратегічним та оперативним рівнями управлінського впливу.(с. 256-258) Цікавим та методологічно, значущим є підхід Лабунської С.В до визначення напрямку інвестиційного спрямування коштів на інноваційну діяльність виходячи з оцінки інноваційної спроможності суб'єкту господарювання(с. 270-271). Загалом слід відзначити високу ступінь новизни в авторському підході до визначення інноваційної спроможності підприємства (ІСП), в якому враховано необхідність забезпечення економічної безпеки підчас впровадження всіх видів інноваційних змін. Для визначення рівня інноваційної спроможності в роботі запропоновано використання адитивного інтегрального показника, розрахунок якого ґрунтується на запропонованій дисертантом декомпозиційній моделі (с. 269). Слід відзначити, що для обрання напрямку інноваційного розвитку та спрямування витрат автором запропоновано оптимізаційну модель, цільовою ознакою якої є досягнення основних стратегічних показників діяльності підприємства на отримання яких спрямовано інноваційні перетворення (с. 278-281).

У п'ятій главі дисертаційного дослідження слід відзначити комплексний прикладний характер методичних розробок щодо оцінки рівня ІСП за всіма складовими: ресурсним інноваційним потенціалом, інноваційними бізнес-можливостями та запасом стійкості системи економічної безпеки підприємства. Окремо слід відзначити обсяг проведених розрахунків за результатами діяльності 86 промислових підприємств, що надає можливість зробити

висновок про достатню ступінь практичної апробації запропонованих методик та обґрунтованість їх висновків щодо їх застосування. Елементи наукової новизни безперечно містять й запропонований автором підхід щодо визначення здатності системи економічної безпеки мінімізувати ризики інноваційних впроваджень. Цікавим та логічно обґрунтованим за логікою дослідження є підхід до розмежування загроз в процесі комерціалізації інновацій (с.338-341) Слід погодитися й з розмежуваннями зробленими дисертантом в окремій оцінці рівня інноваційного потенціалу підприємства(за ресурсною складовою) та інноваційних бізнес - можливостей, що визначають динамічну та сталу складову процесу впровадження нововведень (с.317-319). Розроблені Лабунською С.В. практичні рекомендації щодо оцінки рівня інноваційної спроможності підприємства представляють практичну значущість та можуть бути використані в практичній діяльності промислових підприємств.

У шостій главі роботи дисертантом розроблено методичний підхід до обрання напрямку інвестування та визначення обсягу витрат за оперативним горизонтом управлінського впливу який базується на обранні інноваційних проектів з урахуванням взаємного впливу складових ІСП у разі впровадження певних видів інновацій. Для цього автором запропоновано оцінити інтегральний показник ІСП за допомогою канонічного аналізу множин показників рівня бізнес-можливостей, рівня ресурсного інноваційного потенціалу та рівня запасу міцності системи ЕБП (с. 372-382). Зазначимо, що використання означеного інструментарію дає можливість врахування динамічних змін між сукупними взаємопов'язаними групами показників у часовому розрізі та робить більш обґрунтованим вибір напрямку інноваційного розвитку з урахуванням такого впливу. Доцільним, на нашу думку, є й застосування сценарного моделювання результатів впровадження інноваційних проектів з урахуванням всіх складових витрат, що забезпечують мінімізацію ризиків та збереження стійкості в системі економічної безпеки. Слід відмітити коректність застосування автором математичного апарату та використання для побудови сценаріїв впровадження інновацій за допомогою методів нейромережевого моделювання, які відображають найбільш вірогідний результат розвитку подій (с. 408 рис.12).

Основні наукові результати, що одержані автором, та їх новизна

Наукова новизна результатів дослідження, одержаних автором, являє собою поглиблення та уточнення методологічного підходу та розробку

методичних і практичних рекомендацій щодо управління витратами інноваційної діяльності підприємства у взаємозв'язку з забезпеченням економічної безпеки впровадження інноваційних процесів.

До найбільш вагомих результатів дисертаційного дослідження, які одержані особисто здобувачем, і містять наукову новизну можна віднести наступні.

Значний інтерес представляє запропонований автором методологічний підхід до оцінки інтегрального показника інноваційної спроможності підприємства з урахуванням складових: ресурсного інноваційного потенціалу, інноваційних бізнес-можливостей та запасу міцності системи економічної безпеки суб'єкту господарювання, що ґрунтується на використанні декомпозиційної моделі оцінки показників за всіма складовими (п.4.3. с.268-270 дисертації, с.19 автореферату). Слід погодитися з авторським підходом, що оцінка такого показника робить обґрунтованим вибір інноваційного розвитку підприємства та дає підставу визначити оптимальний обсяг витрат щодо інноваційних спрямувань. Можна констатувати, що це дозволяє обрати найбільш ефективні інноваційні проекти, виходячи з визначеної стратегії розвитку підприємства.

Слід відмітити розвиток автором контенту «економічної безпеки», та уточнення дефініції «економічної безпеки підприємства», яку запропоновано розглядати як комплексну категорію, що відображує безпеку стану (статична складова) та процесу поточної та майбутньої господарської діяльності суб'єкту (динамічні складові), що пов'язані з забезпеченням безперервного інноваційного розвитку підприємства (п.2.2 с.130-132 дисертаційної роботи, с.11 автореферату). Такий підхід надав можливості пошукачеві розробити підходи до узгодження функціонування систем управління інноваційною діяльністю, витратами підприємства та економічної безпеки для забезпечення ефективності впровадження інноваційних перетворень. Цікавим є й запропонований автором підхід до побудови організаційного механізму системи економічної безпеки підприємства (СЕБП), що ґрунтується на різномічному підході та надає можливості здійснити всі визначені автором аспекти функціонального прояву з боку СЕБП на інші предметно-орієнтовані управлінські підсистеми загальної системи менеджменту (п.2.2 с.139-142 дисертаційної роботи, с.12-14 автореферату).

Важливою складовою дисертаційного дослідження Лабунської С.В. є також розроблені автором методичні рекомендації щодо оцінки запасу міцності СЕБП як умови ефективної інноваційної діяльності підприємства (п.5.3 с. 340-350 дисертації, с.23 автореферату). Слід відзначити й цілісність роботи, оскільки основні концептуальні положення, визначені автором на рівні отримання практичного знання (п.2.1 с.98-124 дисертації) отримали розвиток та розрахункове обґрунтування, наприклад, наявність двоїстого зв'язку між процесом інноваційної діяльності та рівнем економічної безпеки суб'єкту господарювання (п.5.3 с.354-355 дослідження, с. 23 автореферату).

3. Теоретичне та практичне значення одержаних автором наукових результатів

Узагальнення та розвиток науково-методологічного підходу, розробка та обґрунтування методичних рекомендацій щодо ефективного управління витратами інноваційної діяльності підприємства з одночасним забезпеченням дієвості системи економічної безпеки суб'єкту дають право зробити висновок про важливе наукове значення дисертаційної роботи. Результати дослідження, які становлять його новизну, доведено до конкретних методичних і практичних рекомендацій.

Отримані автором результати можуть бути застосовані в практичній діяльності промислових підприємств та в навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця під час підготовки фахівців економічного напрямку (довідка 14/86-02-168)1 від 26.08.2014р.).

Запропоновані в дисертації висновки та рекомендації, які мають прикладний характер, використано у практичній діяльності підприємств машинобудівної та хімічної галузей, довідки про впровадження надані в роботі.

Зазначимо, що, на нашу думку, методичні розробки та рекомендації автора мають міжгалузевий характер і можуть бути використані в діяльності суб'єктів господарювання різних галузей промисловості України.

4. Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях

За своєю структурою, обсягом, змістом та оформленням робота виконана з додержанням існуючих вимог, що встановлені законодавством України стосовно докторських дисертацій. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 44 наукових працях (20 із них одноосібні), зокрема:

1 одноосібна монографія (20,5 ум. друк. арк.), 5 монографій у співавторстві, 24 статті у наукових фахових виданнях України (із них 5 публікацій увійшли до міжнародних наукометричних баз), 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав, 12 публікацій у збірниках матеріалів конференцій. Загальний обсяг опублікованих праць, що належить особисто авторові, – 49,02 ум. друк. арк.

Автореферат дисертації ідентичний щодо основних науково-методичних здобутків, визначених положень наукової новизни, висновків і методичних рекомендацій дисертаційної роботи.

Наукові розробки кандидатської дисертації Лабунської С.В. в докторській дисертації не використовувалися.

Всі розділи та підрозділи дисертації представлено послідовно, у логічному зв'язку. Дисертаційна робота характеризується науковим стилем подання результатів дослідження. Викладені результати достатньо повно обґрунтовано та аргументовано. Зміст дисертації відповідає спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

5. Дискусійні положення та зауваження

Оцінюючи в цілому достатній науковий рівень розробки теоретико-методологічних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити деякі недоліки і дискусійні положення, зокрема:

1. Автором дисертаційної роботи при розгляді теоретичних підходів щодо побудови системи управління витратами сформовано парадигмальну основу дослідження, але не наведені підходи до відбору окремих положень основних наукових парадигм та їхня можлива комбінація у відповідності до поставленої мети, що пропонуються для формування площини дослідження на підставі міжпарадигмального синтезу (с.53-60).

2. В дисертації розроблено концептуальні підходи до вирішення проблеми управління витратами інноваційної діяльності в системі економічної безпеки підприємства, які охоплюють обґрунтований набір положень з використанням визначених наукових парадигм, разом з тим, автор вважає, що це створює онтологічний базис практичної площини їхнього поєднання (с. 97-124), однак авторкою не аргументовано в чому саме полягає онтологічність та яким чином його перевести у практичний аспект.

3. При формуванні автором організаційно-економічного механізму системи економічної безпеки підприємства не проробленим залишається питання організації ефективної діяльності підприємства в системі ЕБП, також не виокремлено відповідну організаційну одиницю в загальній організаційній структурі управління, яка виконуватиме ці функції (рис 2.6, с.142), що гальмуватиме їх виконання.

4. Комплексний характер дії загроз відображено в алгоритмі дії механізму СЕБП під час впровадження різних видів інновацій (с.153, рис.2.8), що сприятиме вчасному корегуванню стратегії підприємства, втім не приділено достатньої уваги практичним засадам використання, також потребують додаткового обґрунтування переваги перед стандартним інструментарієм алгоритму проведення захисту безпеки господарської діяльності підприємства.

5. Слід було б більш широко обґрунтувати класифікаційні ознаки, що покладено в основу класифікатора інновацій, що вдосконалює автор та визначити напрями майбутнього використання об'єктної структуризації інновацій за класифікаційними ознаками, що запропоновані автором (с. 208-221) та додати саме теоретичних основ управління інноваційною діяльністю.

6. Віддаючи належне проробці теоретичних підходів до формування системи управління витратами інноваційної діяльності за умов підвищення рівня економічної безпеки, слід зазначити, що в дисертації не приділено достатньої уваги розкриттю підходів до побудови матриці витрат за системною та функціональною складовою (с. 269), а також доцільно конкретизувати які саме базові моделі систем управління витратами автор мав на увазі у рис. 4.5, 4.6, а також їхні спільні риси та відмінності при стратегічному та операційному рівнях.

7. В дисертаційній роботі проведено оцінювання інноваційного потенціалу досліджуваних підприємств за визначеними групами ресурсів та відповідних показників, що розкривають рівень їхнього використання, втім доцільно було б автору звести його в теоретико-методичний підхід, що дозволило б здійснювати декомпозицію та агрегацію факторних навантажень.

8. Авторський підхід до визначення додаткового ефекту, що виникає в процесі впровадження інновацій, як результат взаємного впливу множин показників рівнів інноваційного потенціалу, інноваційних-бізнес-можливостей та запасу міцності системи економічної безпеки підприємства потребує структуризації відповідно до можливих джерел фінансування та необхідності впровадження інноваційних проектів.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Дисертація Лабунської Світлани Віталіївни виконана на високому науковому рівні, є закінченою науково-дослідною роботою, містить нові методологічні підходи та практичні рекомендації щодо ефективного управління витратами інноваційної діяльності підприємства у контексті забезпечення економічної безпеки впровадження інновацій.

Надруковані статті та автореферат відображають основні положення виконаного дослідження. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, що отримані особисто автором. Основні результати дослідження апробовано і схвалено на науково-практичних конференціях різного рівня та впроваджено у практику діяльності господарюючих суб'єктів та органів державного управління.

Наведені у відгуку критичні зауваження не носять принципового характеру і не впливають на загальну високу оцінку дисертації.

Враховуючи актуальність, новизну, значущість наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, практичну цінність сформованих методичних рекомендацій, можна стверджувати, що дисертація за своїм змістом відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор - Лабунська Світлана Віталіївна заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
декан факультету економіки і
підприємництва Інституту економіки та
менеджменту Національного авіаційного
університету (м. Київ)

О.В. Ареф'сва

Ареф'сва О.В.
свідчую
Вчений секретар
Національного авіаційного університету
О.В. Ареф'сва